

A kimonok története

Divat vagy történelem?

A kimonó (着物) szó jelentése: viselni való ruha. Régebben minden viselt ruhadarabra használták a kimonó kifejezést, de csak a későbbiekben korlátozódott a mai értelemben vett kimonóra, a japán nemzeti viseletre. A kimonó kiértítve egy T betűt formáz, nyugaton az ilyen szabású ruhákat általában köntösnek nevezik. A kimonó a nyugati ruháktól eltérően szögletes szabásvonalú, így nem követi a test vonalát. Mindig figyelnek rá, hogy a köpeny bal végét hajtják rá a jobb oldali végére. Fordítva csak a halottak felravatalozásán szokás, élő embernek balszerencsét jelent.

A kimonó Ázsiából került Japánba és rengeteg változáson ment keresztül. Az első kimonóra hasonlító ruhadarabok a Yamato-korban (Kr.u. 250-710) a nők körében jelentek meg. Ezek egy hosszú ujjú felsőrészből és egy földig érő, redőzött selyemszoknyából álltak. Ezekre a ruhadarabokra még a kinu-mo kifejezést használták. A Nara-korban (710-794) indult meg a kereskedelem Kínával, ezért erős kínai hatás figyelhető meg az egész országban mind építészetben, művészetekben és kultúrában is, tehát a ruhák terén is. A hölgyek a kínai udvari etikett szerint öltöztek, mely a virágmintákat és a színt helyezte előtérbe. A férfi öltözet pedig a test robusztusabb feltüntetését szolgálta, bő ujjú ingeket és bő szárú nadrágokat viseltek, amiket szűkítettek az ízületeknél. A Heian-korban (794-1192) volt a kimonó történetében a legnagyobb áttörés. A IX. század közepéig az öltözködési szokásokat a Tang-dinasztia udvari viselete diktálta. Ebben az időszakban virágzott az udvari élet, a költészet és a szépség

iránti hajlam, ami főleg a ruhák eltúlzott méretében és a minőség ugrásszerű javulásában nyilvánult meg. A női kimonó neve junihitoe (十二単), ami akár 12 rétegből is állhatott, de rangtól és gazdag-

"Junihitoe"

ságtól függően elérhette akár a 20 réteget is. A konty és a hajdíszek nem voltak ismertek, ezért hosszú és simára fésült hajviselet (tarekami) társult ehhez az öltözközéshez. A Heian-korszakban vált divattá a férfiak körében, hogy a junihitoe legfelső köntösét hordják, ami a legdíszesebb és legnagyobb

v o l t ,
m i v e l
az összes többi réteget el kellett fednie. A köntös alját henger formában vastagították meg és varrták fel, így sokkal elegánsabb hatást értek el. Ez a később kialakult esküvői kimonónak (uchikae) és színházi kimonóknak volt az elődje. A Kamakura (1192-1333) és Muromachi (1336-1573) korszakban emelkedtek fel a szamurájok. A ruhákat korszerűsítették, így a többréteges, bővülő fazonokat felváltották a praktikus és egyenes szabású ruhadarabok. A Muromachi-korszakban élte az ország a legszegényebb éveit, ami a ruházatkódásra is rányomta a bélyegét. A spórolás volt jellemző a ruházat kialakításában. Hitatare a férfi (szamuráj) viselet, ami már erősen hasonlít a mai kimonókhoz. Az Edo-korban (1600-1867) véget ért a polgárháborús időszak, így ismét lehetett a művészeteknek hódolni.

Képen: Hitatare

A gésa-életmód, a színjátszás és az egyre bonyolultabb hajviseletek elterjedésével megfigyelhető az egyre kifejezőbb öltözködés. A hakama (袴, általában a kimo-

Képen: Hakama

nók fölé vett bő szárú nadrág) viselete kezdett elterjedni a férfiak körében, ami később praktikusága és kényelmessége miatt önálló viseletté vált. A nemesebb hölgyek, hogy elkülönítsék magukat a pórnéptől, egyszerű kimonókat hordtak, melyek általában egyszínűek voltak, és ezek fölé drága uchikae-köntöst vettek. Erre a korszakra tehető a kimonófestés elterjedése. Az elegáns kimonók egyáltalán nem illetve csak alig voltak díszítve. Ugyanakkor a nép körében és a paraszti lakodalmakban a színes és mintás kimonók voltak népszerűek. Az Edo-korszak végén hatalmas változások következtek be. Megdőntötték a sógunátust és helyreállították a császárságot, új korszakot kötve Meiji (1868-1912) nevéhez. A gésák hagyományörzésének köszönhetően ma már mindent tudunk a korabeli jelképrendszerekről és a kimonóviselés jellegzetességeiről. Ekkor már a kimonó elnyerte mai formáját. A kimonóhoz tartozó kiegészítők és kellékek tárháza is jelentősen bővült. A XX. század kimonó viseletéhez a Taisho-kor (1912-1926) kimonói szolgáltak alapul. A nyugati hatás következtében először a férfiak köréből tűnt el a kimonó, majd később a nők is nyugati stílusú ruhákat hordtak. Ugyanakkor otthon és nyáron szívesebben hordták a kimonót. Ma már a kimonó csak alkalmi viselet. A gyerekek a sichi-go-san („7-5-3”, ha a gyerekek elérték ezt a kort a szülők elviszik őket a legközelebbi templomba,

ahol megünnepelik azt, hogy a gyerekek ennyi idős lett) alkalmával viselnek kimonót. A felnőtt lányok a Seijin-no-Hi („a felnőtt kor elérkezte”, január második hétfőjén tartják, ahol a 20. életévüket betöltött fiatalok jelennek meg) alkalmával kapnak egy furisode

Képen: Furisode

(振袖), ami a hajadon lányoknak készült hosszú ujjú díszes kimonó. Ezek az ünnepeken kívül kimonót még esküvőkön, teaceremónián és temetésen szokás hordani. A kimonó nyárisított változata a yukata, mely egyrétegű és pamutból készül. Kimonó fajtái A kimonó esetében külön kell választanunk a díszítő mintákat és a formai elemeket. Formai szempontból különbséget kell tenni női és férfi kimonó között illetve a női kimonón belül elkülönítjük az esküvői viseletet. A többi dolog a kimonóhoz használt anyag mennyiségétől függ.

Folytatás a következő számban!

Írta ninshou
forrás: Wikipedia